

ERDELYI GAZDA

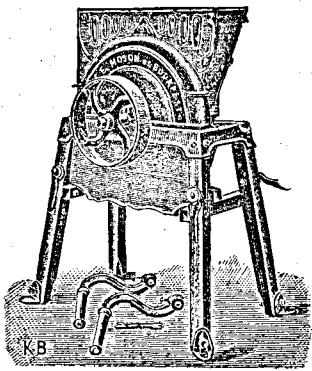
„KÜHNE“

**MEZŐGAZDASÁGI
GÉPGYÁR R.-T.**

MOSONBAN

elismert elsőrendű kivitelben szállit uradalmak és kiscgazdák céljainak megfelelő mindenféle

mezőgazdasági gépet.

Idénygépek: szecskavágók, répavágók, hengeres-, tárcsás- és kövesdarálók, tengeri morzsolók kézi- és erőhajtásra, tengeri szártépők, gyökmosógépek, takarmányfüllesztők.

Teljes takarmányberendezések

a legmodernebb kivitelben.

Helyszini felvétel és tervezés díjtalan.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

2012

MINDEN GAZDA

érdeke, hogy összes **gép- és motor** szükségleteinek beszerzésekor
az **E. K. A. R. T.**

Motor-, Gép- és Ipartelepek berendezési osztályától kérjen ajánlatot.

I g a z g a t ó s á g:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 29. szám. (Bánffy-palota.)

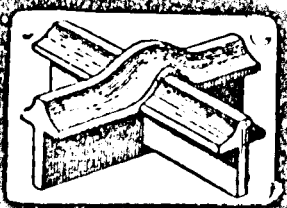
Telefon: 827. sz.

Távirati cím: "EKART"

NAGY JAVITÓMŰHELY

mindenféle rendszerű gépek javítására.

3033

Szab.

„Köpplinger“-rendszerű Idomvasablakok

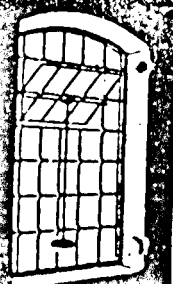
a legjobbak és a legolcsóbbak.

Egyedüli gyártója — Ismertetéssel és költségvetéssel díjtalanul szolgál

vasszerkezeti és idomvasablakgyár

Telefon 55-22

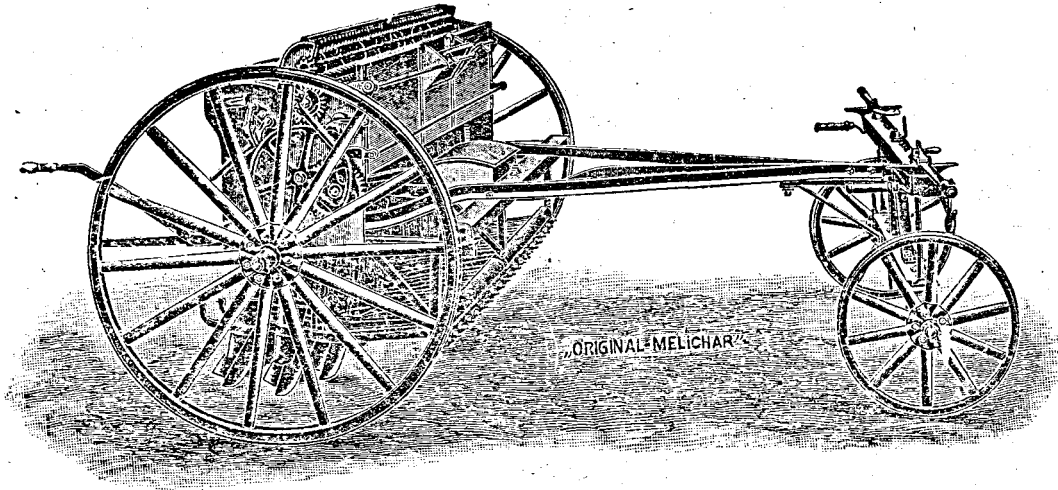
Lepter János Budapest, X., Asztalos Sándor-út 16.

Többet termelhet!! az-eredeti „MELICHAR“ gyártmányu **IMPERATOR** műtrágyaszóróval egyesített sorbatergáló- és sorbavetőgéppel. A terméstöbblet az „IMPERATOR“ vetőgéppel holdanként 200—400 kilogramm; dacára annak, hogy műtrágyában 30—50% megtakarítás érhető el.

Tessék állandó gépkiallításunkat megtekinteni!

Ezer referencia!

Ezer referencia!

Ovakodjunk utáztatoktól!

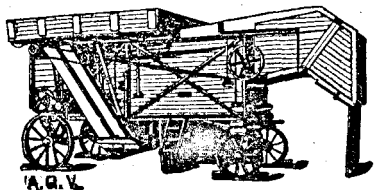
A „MELICHAR“-féle „IDEÁL“ répvetőgépek

műtrágyaszóróval egyesítve **30%-kal** nagyobb termést eredményeznek — Több ezer darab ily gép van már hazánkban — általános melegegedésre munkában!

Árjegyzékkel készséggel szolgálnak:

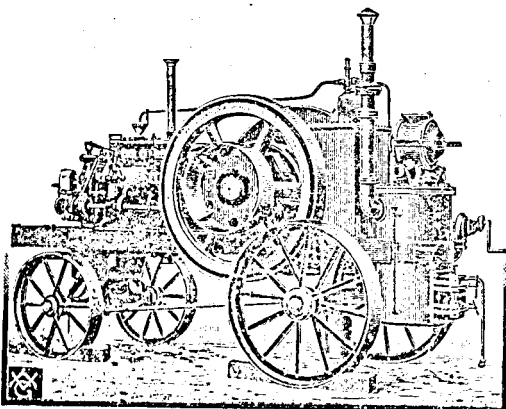
Bächer Rudolf — Melichar Ferenc
Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond**, Budapest, VI., Teréz-körút 26
Fióktelep: Wien, III., Löwengasse 37.

Az állami gépgyár gyártmányai:

Acélkeretű golyós-csapágyas cséplőgépek.

Csekély hajtóerősükséglet! és kenőanyag fogyasztás! Tengelykopás kizárva! Nagy teljesítő képesség!

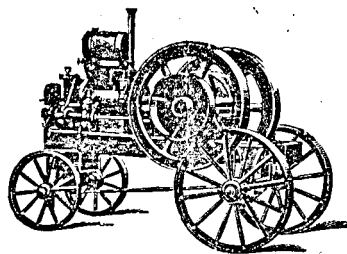
Szivógázlokomobilok

Ujdonság! Szabadalom!
Rendkívül olcsó üzem! Zajtalan működés!
Könnyű kezelés!
Fazénfogyasztás óránként és lóerőnként kb. 480 gramm.
Földgázüzemre is alkalmasak!

Legújabb rendszerű szab.

NYERSOLAJLOKOMOBILOK.

Egyenletes működés! Tűzveszély kizárva!
Könnyű kezelés!
Nyersolaj fogyasztás óránként és lóerőnként kb. 280 gramm.

Benzinlokomobilok

porlasztóval (karburátor) és szabadalmazott szelephűtéssel ellátva.

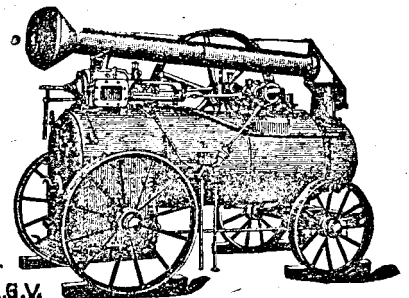
Megbízható üzem! Egyenletes járás!
Egyszerű kezelés Kevés benzinfogyasztás!

A losonci mezőgazdasági gépgyár gyártmányai: Losonci egyszerű és műtrágya szóróval kombinált vetőgépek

Kalmár-féle rosták.

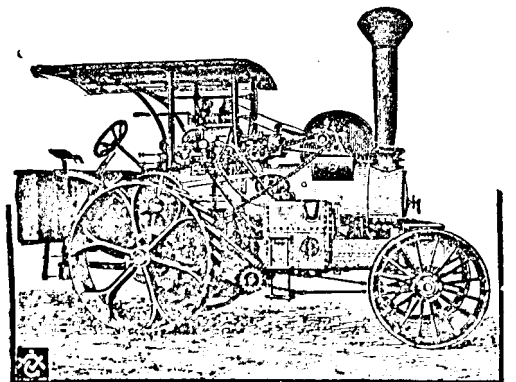
Resicai tükracélekék. Táracsboronák és egyéb talajmivelő eszközök.

Érdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkönyomásra szerkesztve.
Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonderősükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmegetakarítás.

UTIMOZDONYOK

14 légkönyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.
Fa-, szén- és szalmatüzeléssel Gazdaságos üzem! Gőzcséplőgépek hajtására, tehervontatásra és szántásra alkalmasak.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége Budapest, Váci-körút 32. Fióktelepek: Nagyvárad, Dobozon, Temosvár

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILIÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

**Kérjük az
előfizetések
megújítását!**

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Erdélymentés — Budapestről. Tokaji László	25
Az állattenyésztő egyesületekről. Br. Kemény József	26
Szőlőmivelési tanácsok a jövőre nézve. Z.	27
Adatok a borsmenta termesztéséhez. Dr. Gróf Béla	28
Irodalmi szemle	29
Egyleti élet	29
Kormányintézkedések	30
vegyes közlemények	30
Hírdetések	

Erdélymentés — Budapestről.

írta: Tokaji László.

Amióta az erdélyi gazdasági egylet — két évtizedes, alapos tanulmányozás után — napirendre hozta a mi siralmas erdélyi kérdésünket, azóta egyre újabb és újabb mentők tűnnek fel a nyilvánosság előtt. Újabb mentők, akik mind a saját eredeti recipéjük szerintsietnek megoldani a kérdést — papíron és eloquens beszédekben, mert hiszen a fő itt is az, hogy eredeti eszmékkel dolgozzunk és hogy *ne te, hanem én* legyek a valódi mentőangyal.

Szóval: úgylátszik, hogy az egyetértő munka, az összefogás ideje még nem érkezett el, a veszély képe még mindig nem elég mutató ahhoz, hogy minden magyar egy táborba tudjon állani. Egyik közéleti nagyság tisztán pártpolitikai alapon véli a bajt orvosolni, a másik így kiált: csak egyedül az ipari politika mentheti meg Erdély magyarságát, félre tehát holmi egyoldalú földbirtokpolitikai vartyogásokkal! És így tovább . . .

Írás, szónoklat van bőven. Ma sem vagyunk jobbak, mint Mária Terézia idején. „Vitam et sanguinem, sed avenam non!” Ez a jelszó ma is. Életünket és vérünket (értsd alatta: nagyképüsködéseinket, felületes írásainkat és elragadó szónoklatainkat) szívesen áldozzuk a haza oltárára, de zabunkat (értsd: komoly munkánkat és anyagi áldozatunkat) nem!

Beszármazott nagy alakok, akik Kolozsváron túl és kívül soha semmit sem láttak még a legsötétebb Erdélyből és fővárosi nagyramenendő ifju ujságírócskák — adják a hangot, az irányt és a vállveregető jóakaratu tanácsokat nekünk, akik itt születünk és itt nőttünk fel ebben a milióban, akik szenvedő alanyai voltunk és vagyunk állandóan az állapotoknak, nekünk, akik talán mégis csak inkább látjuk, tudjuk és érezzük, hogy hól fáj, mi és mekkora a veszély, hogy segíteni hól, mivel és miként lehet és kell . . .

A tisztelt fővárosi közvéleményről, közfelfogásról, az erdélyi kérdés tekintetében, szintén érdemes lesz megemlékezni.

Hazánk diszes, nagy és hatalmas székesfővárosának közfelfogása — a lehető legkényelmesebb és véleménye, meggyőződése egyenesen a Beksics előtti időkből való.

Ezen állításunk dokumentálása céljából alább szószerint közöljük egyik fővárosi könyvatos lapunknak »Nemzetiségi kérdés — gazdasági szempont« című cikke befejező részét:

»A nemzetiségi kérdés kezelésénél a hibát mindig ott követjük el hogy ösmerjük ennek a fogalomnak létezését: nemzetiségi vezér. Ilyesmi nincs. Van nemzetiségi izgató, egyik talán hangosabb szavu, mint a másik, de vezér nincs. Ki adott nekik vezéri mandátumot? Senki. A legtöbb nemzetiségi vezér zsíros pörökre vágyó fiskális, vagy pénzintézetének nagyobb nyereséget biztosítani akaró bankdirektor, a vagy mandátuméhes és mellőztetésén kesergő pap, akire vezéri méltóságot a nép maga egyáltalán nem ruházott. Az elégedetlenség folytonos szításával jutottak némi kivételesebb szerepkörhöz, de bizony a gypjut épp úgy lenyírják a saját nyájukról, mint bármely idegen tegyük fel, magyar birkáról.

A nemzetiségi kérdés megoldása szerintünk úgy volna elérhető, ha a nemzetiségek részére mi magunk nevelnénk vezéreket, még pedig olyan vezéreket, akik nem csak zsíros ügyvédi honoráriumokat várnak hiveiktől, hanem ellenkezőleg adnak a nemzetiségeknek különösen gazdasági kultúrában az eddigénél jóval többet. Gazda-

sági szaktanárokat kellene a nemzetiséglakta vidékekre küldeni, akik az ottlakókkal anyanyelvükön érintkezve megtanítanák azokat a helyes gazdálkodásra. Tüzzön ki a kormány jutalmakat, hogy az arrahivatottak megtanulván a különböző nemzetiségek nyelvét, a kultura apostolaiként menjenek a nemzetiséglakta vidékekre. Szaporítani kell ily vidékeken a fogyasztási hitel és értékesítő szövetkezeteket, hogy a népet ki lehessen ragadni az áruuzsora és a nemzetiségi bankok karmaiból. Egyszóval adjunk abból a magasabb gazdasági kultúrából, amely a magyar vidékeken van a nemzetiségeknek is s a nemzetiségek bizonyára nem lesznek hálátlanok, mert belátják, hogy az izgatóktól semmit sem kapnak, de a magyar államtól megkapják mindazt, amire szükségük van.

Szükség van ezenkívül a nemzetiségi kérdés alapos megoldásához valóban nemzeti földbirtokpolitikára. Mióta sürgetjük már ezt is. Ha bármiféle törvénnyel megkönnyítjük a magyarságnak a földbirtokszerzést, ha a nemzetiségi áradat közzé életképes magyar telepítvényeket és középirtokokat ékelünk be, biztosak lehetünk arról, hogy a magyar fajnak évszázadok óta mutatkozó átalakító ereje ezuttal sem fog bennünket cserbenhagyni és a legveszedelmesebbnek mutatkozó vidékek lakói az emelkedő gazdasági jóléttel párhuzamosan lesznek hiveivé a magyar államnak, a magyar nemzeti eszmének. Azt mi is valljuk, hogy az erősnek a vaskéz a nemzetiségi kérdésnek csak ideig-óráig való megoldását hozhatja el, de végleges rendet nem terem. Adjunk tehát kultúrát s részletessük anyagi javakban a nemzetiségeket, akkor rövid idő múlva nem lesz nemzetiségi kérdés.»

Ime, tisztelt veszélyben forgó szegény erdélyi magyarok, olvassátok el kétszer is, jó figyelemmel, a fenti sorokat, mert így kell megmenteni titeket és Erdély magyar jellegét — a fővárosi testvérek hite szerint Csak így és sehogysem másképen.

Milyen jó is az, amikor egy millió boldog magyar van egy csomóban, milyen megnyugtató, biztonságos és kéjes állapot az: jó messziről, négyszáz kilométerről, nézni a végvidékek nyüzsgölődését és mily jó: élni úgy, hogy nem bukkan elének minden utcasarkon egy-egy mord nézésü em-

Szuperfoszfát, Thomassalak, chilisalétrom stb. műtrágya-féléket
a legelőnyösebben és legmegbízhatóbban a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél Budapest, V., Alkotmány-utca 29. szám
szerezhetünk be.

bertársunk, aki idegen nyelven beszél és idegen bálványokat imád!...

„De strigiis, quae non sunt...“ Nemzetiségi vezérek pedig — egyszerűen nincsenek, mondja a pesti újságíró. Azokat és olyanokat jövőre nekünk, magyaroknak, kell nevelnünk, a nemzetiségek számára! És adjunk a mi magasabb gazdasági kultúránkból nekik, akik majd hálásak lesznek ezért!.. Adjunk kulturát és anyagi javakat a nemzetiségeknek és akkor rövid idő múlva nem lesz nemzetiségi kérdés!..

Ez a fővárosi közvélemény és így segít rajtunk a Duna melletti magyar metropolis!

Hát az, aki így ír, látott-e valaha falut, parasztot, szántóvető népet? Hát van-e minálunk kulturában és anyagiakban olyan különbség: magyar ur és román ur között, magyar paraszt és oláh paraszt között — ami ilyen írásokra készíthet akár román, akár magyar pennás embert? Hát nem egyenlő arányban részese itt, örök időktől fogva, az összes kulturai és anyagi boldogulási feltételeknek — minden nyelvű állampolgár? Hát még most sem látjuk azt, hogy de mennyire igen is vannak ügyes és agilis nemzetiségi vezérek, főképen román nemzetiségi vezérek, akik az ő fajuknak anyagiakban való boldogulását, előremenetelét, sőt térfoglalását sokkal intenzívebben tudják szolgálni, mint mi, ezeréves magyarok, a mi fajunkét? Hát nem a mi magyar türelmünkkel megtűrt hazai román nyelvű gimnáziumaikban és a mi magyar egyetemeken végeztek-e ezek a hálás vezérek? Ezek a fajuk által igenis: elismert vezérek, akikből, ha kívánják tisztelt fővárosi testvéreink, csak így főből, akár három tucatot tud névszerint felsorolni minden erdélyi nadrágos magyar és minden erdélyi condrás oláh is!

Hovatovább, úgy vagyunk a nemzetiségi kérdéssel, hogy addig sirnak, zúgolódnak és követelődznek románjaink, amíg végre magunk is elhisszük azt az abszurdumot, hogy ők itt elvannak nyomva, hogy ők itt kevesebb jogot élveznek, mint mi. És hogy magunkhoz édesgessük őket, a végén is: a magunkénál több jogot adunk nekik, magunk fölé emeljük őket, akkor amikor már erre a pontra a maguk erejéből is majdnem elértek...

A legutóbbi tizenöt év alatt, céltudatos gazdasági akcióval, elfoglaltak tőlünk Erdélyben, nyolcvan millió korona értékű földbirtokot. A tizenöt év előtti 2800 erdélyrészi intelligens magyar földbirtokosból ma van: 2200, hatszáznak a birtokában pedig, azok a nemlétező nemzetiségi vezérek ülnek, akiket állítólag a saját fajuk sem ismer el ilyenekül!...

Nem, tisztelt fővárosi magyar közvélemény, nem ez az útja Erdély megmentésének. Édesgetéssel, még több kulturával, vélt és hazugul szertekiabált sérelmek elhívásával és pláne: az assimiláció együgyű kísérleteivel — ma már ne dolgozzunk. Ezek ma már meghaladott álláspontok!

Itt az egyetlen cél csupán: a magunk megerősítése lehet és kell, hogy legyen, a magyar nemzeti társadalom minden erejének és lehető áldozatának munkába állítása és latbavetése útján!

Aki ezt belátja és ezt akarja, az jöjjön közénk és dolgozzon és áldozzon. Aki mást hisz és mást akar, az bekötött szemmel tévúton jár és nem látja azokat a szimpptomákat, amiket ma már nem látni: több a vakságnál.

Az állattenyésztő egyesületekről.

Irta:

Br. Kemény József.

II.

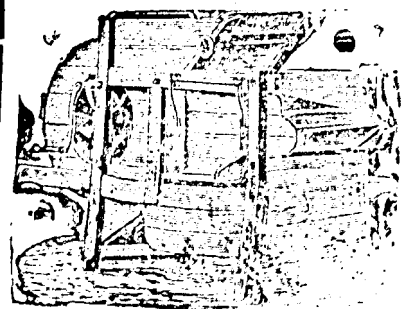
Lássuk most, hogy a milliókba került importok beváltották-e a hozzájuk fűzött reményeket? Akklimatizálódtak-e? S miképpen fest itthon tiszta vérben való továbbtenyésztése? S mi talán legfontosabb, a bennök fekvő tőke hogyan kamatozik? A tarka marhát első sorban azzal importálták, hogy a magyar erdélyi marha nem tejel, az országban tejihiány van, a városi nép megélhetése szempontjából okvetlen szükség van a tarka marhára, hogy a tej mint fő élelmi cikk, ne váljon luxus-cikké. Igen ám, de a jó tejeléshez nem elég az, hogy egy tejelőnek kikiáltott fajtát importáljunk, a tejelés csak kis mértékben fajta tulajdonság, túlnyomó mértékben egyéni tulajdonság, mely igaz ugyan, öröklődik, de éppen, miután a külföldi tenyésztők azt igen-igen jól tudják, nagyon kétlem, hogy igazán prima tejelő állataikat nekünk adni szívesek lennének. Mert ha ez nem így lenne, akkor Ujhelyi igazgató ur, az ő óriási ismerettségével, a külföldi teje tenyésztők körében, hozott volna be »Liziket« s nem kínlódott volna tisztán lelkesedésből 17 évig, hogy egy »Lizit« kitenyesszen. Ha a nyugati fajták, a hozzájuk fűzött reményeket beváltották volna, abban az esetben, miután sikerült az ország nagy részében a hazai fajta kipusztítása; okvetlen legszerényebben mondva, el kellene legyen látva a közönség tejjel, ezzel szemben azonban az ország nagy részében hátrózottan tejszükség van. Ennek oka, hogy az importált állatok nagyrésze már eredetileg nagyon közepes tejelők, amely közepes tejelésüket nem hogy nem tartják meg, hanem visszafejlesztik még megfelelő tartás mellett is. Elérkeztünk ezzel az acclimatizálódás kérdéséhez. Látjuk, tapasztaljuk, hogy az importált állatok még tiszta vérben is tenyésztve, elkorcsosodnak, elsatnyulnak s csak az eset-

ben tarthatók meg bennük jó tulajdonságuk, ha folyton-folyvást vérfelfrissítésről gondoskodunk, importok útján. A degeneráció meglehetősen hamar következik be, a harmadik és negyedik generációt, a hogy Jakab László állategészségügyi felügyelő mondja, már szekeren kell arra a legelőre kivinni és hazahozni, a hová és a honnan az anyyira lenézett magyar szarvasmarha vigan jön és megy.

A degenerálódásra egy érdekes példát hoz fel Jakab László. Egyik legjobb pinzgani tenyészkerületünk, mely szép pinzgauról híres, 1896—1910-ig Salzburgból és Tirolból cirka 1000 drb. tehenet és 260 darab bikát hozott be a degenerálódás megállítására végett, hogy milyen eredménnyel, arra egy odaváló azt közli, ...az előbb leirt gyengeségi tünetek elmultak s minél több friss vért hozunk az állatainkba, annál jobb utódokat nyerünk s reméljük, hogy 10 év múlva nem lesz szükség újabb importra. De lássuk ezt a vérfelfrissítést számokban és koronákban. A tehenek ára átlag 500 K, a bikáké 120 K. Tehát 14 év alatt azon vidék kerekén 600.000 korona adót fizetett a külföldnek vérfelfrissítés címén. S miután ők is csak remélik, hogy 10 év alatt konstanttá lesz fajtájuk és nem kell újabb vérfelfrissítésről gondoskodniok, számíthatnak arra, hogy újabb 600.000 koronát adnak ki, e címen. Adja Isten, hogy ne maradjanak a reménnyel! Ezek a derék tenyésztők legalább bevallják a degenerálás tényét. De hová fog ez vezetni. Kibirja ez az ország ezen vérfelfrissítési adót, amit a külföldnek fizet. De vajjon abban a tényben, hogy Ujhelyi a mosonmegyei állattenyésztési egyesületben egy, a viszonyoknak megfelelő tájfajta létesítését tűzte ki célul és évtizedet meghaladó idő óta dolgozik ezen cél elérésén bámulatos kitarással, buzgósággal; nem ugyanazt bizonyítja-e, hogy az idegen importált állatokat a mi viszonyainknak megfelelően át kell gyurni.

Cs. Lázár László lapusnyaki kitűnő gazdának, igen jó tejelő tenyészete van, Lázár László kiváló számító gazda. 30 éve foglalkozik a tehenészettel és 30 évi munka után sikerült elérnie, hogy tarkái jól tejelnek, de ő se tenyészt tiszta vérben, egy a viszonyainak megfelelő tájfajtát állított elő, szerinte szláv eredetű riskából.

S vajjon a tarka fajtáknak az a folytonos kapkodásszerű változtatása, ami általában tapasztalható, nem azt bizonyítja, hogy a tarkák, úgy ahogy hazájukból érkeznek, nálunk nem válnak be. Ősmerék egy nagyobb tehenészetet, mely első sorban tejeladással foglalkozik, tulajdonosa ambiciót csinál abból, hogy jó tejelő állatai legyenek; jól takarmányoz, mintaszerűen vezeli tehenészetét, de már circa 10 év alatt (ha nem rövidebb idő alatt) a pinzgauról, átment a szimmenthali-bernire, bonyhádira s most a borzderesre, mivel állatainak utódai nem tejelnek megfelelően. Nekem is volt, mikor még gazdálkodtam, tehenészetem, eredetileg pinzgauri, majd bonyhádi, de bizony

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb
eredeti „KALMÁR“ rostát

sziveskedjék **árligyzéket** kérni amellyel több oldalú
anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Vezetékviselet: A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérigazgatója, Budapest, V., Váci-körút 32

megelégedve velük nem voltam, pedig nem ábrándoztam egyelőre nagy állagokról s már azon voltam, hogy rendre kicseréljem őket, amennyiben lehet jó tejelő fehérekkel, volt is már néhány fehérém, de hát ez is abban maradt, mint sok egyéb....

Arra a legfontosabb kérdésre, hogy a tarka marhában fekvő töke hogyan kamatozik, válaszolni teljes lehetetlen. Ha még ki is lehetne számítani azt, hogy a János, Pista tehene mit jövedelmez, ugy ez tulajdonképpen még semmi. Tudvalevőleg ezen boldogító importok részint ingyen, részint kedvezményes árban, részint részletletagadásra lettek kiosztva, úgy, hogy megállapítani a tényleges árakat teljesen lehetetlen dolog. Soha se lesz kiszámítható, hogy mekkora tőkájébe került a magyar államnak ez a magyar tenyésztelmélet.

Ezek után állattenyésztésünk jövőjében három eset lehetséges. Vagy tovább importálunk s az importok jó tulajdonainak megtarthatása okából állandó és folytonos vérfelfrissítéséről gondoskodunk, mely mód előbb-utóbb pénzügyi okokból fog csődöt mondani.

Vagy az importokból tájfajtákat létesítünk, ahogy a bonyhádi létesült s a hogy a mosonmegyei van létesülőben, de ez sok évtized munkája. Vagy, ami a legtermészetesebb s legegyszerűbb, a fehér ősi marhákat tartjuk meg és tenyészszük megfelelően, ennél a vérfelfrissítés nem kerül semmibe, jó tulajdonságai minden irányban fokozhatók. És ez az egyetlen állat, mely a kisgazda »mindenes» igényét és szükségét ki tudja elégíteni, egyelőre pedig erre van szükségünk. Az ősi marháink elpusztított ezreit elővarázsolni nem tudjuk, tehát most már Erdély javát akaró minden embernek hazafias kötelessége, hogy gátat vessen ősi marháink kipusztításának s erejéhez mérten megértesse a tarka lázban szenvedő kis-, közép- és nagybirtokosokkal, hogy igyekezzenek megtartani a régi ősi marhákat, igyekezzenek ezeket jól tartani s meglátják, hogy ez mennyire hálás lesz.

Az Erdélyijellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete minden idevágó kérdésben szívesen áll bárkinek rendelkezésére s miután intézőségében Erdély legjelesebb tenyésztői foglalnak helyet, minden kérdésre a praxis által megtanult választ és tanácsot adhat.

(Folyt. köv.)

Szőlőmivelési tanácsok a jövőre nézve.

III.

Nálunk Erdélyben, ahol a magyarországi és idén is 20—40 kor. Hl.-kenti must árakkal szemben most is 50—90 koronával történt a kötések nagy része per. Hl.-ként, különösen figyelemreméltó lenne a fejtegetett dolgot megszívlelni, mert ezen árakat ugyan nem az országszerte sokkal olcsóbban és még a homokon is igen jó minőségben kapható *Olasz-Riz-*

ling, vagy a már itt is honos *Ezerjő és Mézesfehérnek* (ez pláne gyenge tömegbort ad) köszönhetjük, hanem tisztán a *Király, Kővér, Leányka, Tramini, Fehérburgundi, Sauvignon, Járdovány, Rulandi* stb. réglől honos benszülött, vagy régmúltban bevándorolt és honossá lett áldásos és őserjű borsfajtáinknak révén értük el a kereskedőknél, amely fajták zamatatos borai azért nem kaphatók Magyarországon *hasonló minőségben*, mert ezen speciálításukat csak nálunk, a mi zónánk alatt fejtik ki ily kitünően.

Ez az »acclimatizáció» (honosodás) eredménye. Borminőségről lévén éppen szó, igen röviden megemlékezem a minőségre nézve is olyan igen káros *Peronosporáról*, mint a gombabetegségek egyik legveszedelmesebb és sajnos bőven ismert fajtájáról, amely elhatalmasodva szüli az éretlen szőlőből szűrt savban dus, cukorban szegény mustot és lesz belőle »peronospora izü bor». Védekezni ugyan védekeznek ellene gazdáink, de sem kellő energiával és még inkább nem megfelelő módon és szerrel.

Minden »csodaszert» felkapnak ami csak nyelvficamító francia és sima latin szereken előfordul. A jót és házilag készíthető, biztos hatású és így legolcsóbb méz-rézgálic keveréket a bordoi levet és a szintén jutányos áru dr. *Aschenbrant-féle* rézkénport pedig el mellékelik. Első esetben a rézgálic hatástalanságát hozzák fel okul »mivel hogy a *peronospora a gálicot már megszokta*, ahelyett, hogy megjegyeznék és belátnák, hogy a rézgálicot is hamisítják már, a gyárak ezzel és helytelen összetételű rézkénporral csapva be a gazdát. Ezen segíteni pedig egyszerű dolog. Ha előrelátók vagyunk, bármely nyilvános áll. vegyvizsgálati állomásnak beküldött minta után felvilágosítást nyerhetünk, hogy a használni óhajtott anyagból vett minta a megkívánandó és garantált 98—99% réztartalmat a gálicnál és a megfelelő összetételű rézkénpornál (colcinált rézgálic is megfelelő kénvegyület) tartalmazza-e? Ezt a jövőre nézve szintén jó lesz figyelemmel kísérni, az anyagokról időben gondoskodva, azokat időben raktáron tartani és csapadékos, ugynevezett »inclinatiós» idők esetén — mint mondani szokták — »*parazolni*». Pedig ez a befektetés (esőben is permetezni) szintén kifizeti magát úgy a bor mennyiség, mint még inkább *minőségi* különbözete miatt.

A metszésről röviden szólni és különösen Erdélyben, ahol — akár Noé idejében — a szőlőt legtöbb helyen, még most is, nem *metszik*, hanem — »*kaszálják*» — nem lehet.

Ha erről az enyémmel avatottabb toll

addig írni nem fog, annak idején róla részletesen és lehetőleg világos ábrák kíséretében óhajtok megemlékezni.

Ugyanigy lehetne gondolkodni a szintén fontos éyközi, különösen a *zöld munkákról* (levelezés vagy magfaválasztás) s erről bizony annak idején hozzá értők itt is megemlékezhetnének.

Egyik fődolog természetesen a szőlőtalaj egész évben való tisztántartása, mert a gaztól mentesített szőlőben minden munka gyorsabb, tehát olcsóbb és ott a moly s a peronospora ellen való védekezés is könnyebb, eredményesebb. De meg nem is hatalmasodhatnak el annyira ezen ellenségeink, mint az elhanyagolt, gazos szőlőkben. Hogy pedig a tisztán tartott talaj több meleget absorbeál s így a termés, de a hajtások is jobban beérhetnek, tehát úgy a folyó, mint a jövő évi termés is biztosítottabb, azt minden gondolkodó gazda beláthatja.

Végül pár szóval óhajtok megemlékezni a trágyázásokról, mert sok olyan szőlőterület van ma, amely »*trágyaéhes*», de ezen szükségletét a szerves trágyák hiánya egyrészt, a rossz számítás, másrészt bizony alig elégíti ki.

Mivel a legtöbb helyen a termelt istállótrágyát a mezőgazdaság köti le, tanácsos lesz a legkönnyebben hozzáférhető és a hatást tekintve végeredményében nem is túl drága műtrágyákat forszírozni.

A 3—4 évenként feltétlenül szükséges humuszt szaporító s így nemcsak kémiai, de fizikai hatást (talajporhanyulás) is kellően érvényesítő istállótrágyákon kívül az azok összetételében ugyis és aránylag kis mennyiségben előforduló *foszfor*, az ilyen vegyrészt könnyen oldható alakban tartalmazó műtrágyákkal (pld. szuperfoszfát) póllandó a talajban és ezek előtérbe helyezendők, mint amelyek épen az *érést segítik elő*.

Nekünk az éveken keresztül nem ugyan feltűnően, de mégis észrevehető módon *csökkenő minőségi eredmények* mellett, fel kell tennünk a kérdést: vajjon nem-e a *tulságosan igénybe vett és kellően nem pótolott foszforfogyasztás is egyik oka ennek?* — pláne hűvösebb éghajlatunkat is tekintetbe véve.

Ahol az átlagos fejlődés gyengébb, nitrogén és ká-i műtrágyákat is lehet használni, bár agyagtalajaink káliban — szakemberek szava szerint — elég gazdagok.

Mindenesetre jó lesz összehasonlításul ezekkel kisebb kísérleteket tétel, a leggazdaságosabbnak látszókkal később nagyobb mennyiségben és elterjedtebben is trágyázni.

Ez mind olyan dolog, ami a gazda önálló gondolkozását, kísérletezését és főleg *megfigyelését* feltételezi, mert ha például

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kszelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszakszertlen készítvé, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságu szalonn, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

a szászok ezekkel már régen tisztában vannak, használják és hasznát látják, joggal tehetjük fel a kérdést, vajjon miért legyünk mi magyarok szűkebb látókörűek mindenütt utolsók és így magunk iránt mostohábbak?

Az »*übung macht den Meister*« közmondásban mély igazság rejlik, egy az értelemben a mi régi közmondásunkkal »*segíts magadon, az Isten is megsegít!*«

Vajha az itt elősorolt rövid vetített kép gondolkozásra bírná szőlősgazdáinkat, lankadatlan és a jobb jövő reményébe velett kitartásunknak »*édes szőlő, sok lágy kenyérrel*« lenne a jutalma. (Z.)

(Vége.)

Adatok a borsmenta termesztéséhez.

Írta:

Dr. Gróf Béla.

II.

A borsmentának igen sok kulturvárietas van, éppen azért arra kell törekedni, hogy tiszta, jó variációt szerezzünk be új telepek beállításához, mely hatványozottan megtéríti a beállítási költségtöbbletet.

Igen fontos a termelésnél az, hogy a menta neki megfelelő talajba jusson. Általában minden jó gabonatalaj alkalmas mentatermesztésre. A tulságosan kötött, agyagos földet nem szereli. A nem megfelelő földnek káros hatása már a második évben nyilvánul, amikor is későn hajt ki a menta s legfeljebb kétszeri aratásra számíthatunk. Tulságosan kötött agyagos földben korán előregszik, hamar elfajzik a menta. Borsmentatermesztésre legalkalmasabb a laza, televényben gazdag kertitalaj. A talaj jó megművelését alapos, mély szántását, trágyázását megkívánja a menta, mert ugyanazon a területen 4-5 évig él, tehát erősen kihasználja a földet. A jól megművelt, megtrágyázott földbe május elején dugványozzuk a mentát. A dugványtelep löveit május elejére 10-12 cm. magas földföldről hajtásokat hoznak; ekkor vagy kihuzkodjuk a földből kézzel a töveket, melyek megerednek alkalmas talajban, nedves időben akkor is, ha csak 2-3 cm.-nyi földalatti száruak is; vagy pedig kiásuk a dugványtelepet s a nyert nagy földalatti szárral bíró töveket szétdaraboljuk, kézzel szétszakgatjuk. Legjobb a dugványozáshoz azt az időt kiválasztani, amikor a talaj jól át van nedvesedve, mert így könnyebben megy a dugványok kiszedése a földből s a dugványok megeredése is biztosítva van. A dugványozás után egy hónap múlva meg kell kapálni a földet. A betelepítés évében csak egyszer lehet vágni a mentát, akkor, mikor 35 cm. magasra megnőtt. De közvetlenül a levágás előtt alaposan ki kell gyomlálni a táblát. A második évtől kezdődőleg évenként ugyanazokat a munkálatokat igényli a menta. Tavasszal, amikor már az áttelelő földalatti szár hajtásait a föld színére juttatta, s ezek 8-10 cm. nagyságot elérték, a táblát igen alaposan ki kell gyomlálni, nehogy a káros gyomok: *Erigerin canadense*, *Triticum repens*, *Cirsium arvense* stb. elhatalmasodjanak a

mentán, melyek az áru értékét csökkentik, a belőlük főzött olaj minőségét rontják. Minden vágás előtt nagyon gondosan ki kell gyomlálni a táblát. A második évtől kezdődőleg évente feltétlenül levágható kétszer a menta, kedvező időjárás esetén háromszor is, június elején először, július végén másodsor, szeptember közepe táján harmadsor. A tulságos, esős időjárás gátlólag hat a menta fejlődésére, azonkívül esős években gombabetegségek lépnek fel a mentán, a mentarozsda (*Puccinia Menthae Pers.*) és a *Phyllosticta decidua Ell.* et *Kell.* levélfoltosság rontja a leveleket. Ha azonban idejében, a virágbimbók megjelenése előtt (30-35 cm-es növény nagyságnál) levágjuk a mentát, ezzel a betegségek nagymérvű elszaporodását megakadályozzuk. Erősebb gombafertőzés esetén késő őszi, értékesítésre nem alkalmas hajtásokat is levágjuk és megsemmisítjük, hogy a jövő tavaszi hajtások nagymérvű fertőzését megakadályozzuk. Németsországban tavasszal 1%-os rézgalic oldat permetezésével védekeznek a rozsda ellen. Ez az eljárás elég körülményes és ha ősszel az utolsó fertőzött hajtásokat megsemmisítjük, akkor a permetezés nélkül is a minimumra szorítjuk a gomba kártételét.

A mentát csak száraz időben, száraz állapotban, a harmat felszáradása után szabad vágni. A levágott mentát jó szelős helyen teregetjük szét. Legcélszerűbb szárítóhelyiségnek berendezni a padlást olyképpen, hogy a gerendák közt vastagabb drótokra fektetünk olcsó zsákvássonal behuzott 120 cm. széles, 150 cm. hosszú léckereteket; e keretekre vagy kétujnyi vastagságban teregetjük szét a mentát. A száradás első napjaiban naponta meg kell forgatni a mentát, nehogy feketén száradjon; a sötétben száradt árunak az olajgyárban sincs nagy értéke. Esős, ködös időben ajánlatos a szárítóhelyiség ablakait is becsukni. Két, három napi száradás után 2-3 keret száradó növényét egy keretre dönthetjük, így helyet nyerünk az ujonnan vágott menta részére. A száraz mentát komlózsákokba tömjük. Egy 2 m. magas, 1.15 m. széles zsákba körülbelül 35 kgr. száraz menta csomagolható. Legjobb esős időben csomagolni, mikor is egy kissé megszívódik az áru s nem törődik össze.

Négy-öt év múltán dugványozással új telepet kell beállítani.

A kolozsvári gazdasági akadémia gyógynövénytelepe 1912. évben Angliából importált Mitcham-borsmentát kapott a Carpathia illóolaj részvénytársaságtól Privigyéről. Május 10-én 111 db. 10-12 cm. nagyságú dugványt helyeztünk el 20 m² területen 35 cm.-es sor- és növénytávolságban. Az összes dugványok megfogamzottak a humuszos agyagtalajban, új hajtásaik őszre az egész területen egyenletesen benőttek. Késő ősszel pusztultak el a földföldről hajtások. A menta fagyálló növény, november elején még üde levélzetű, pedig október közepétől kezdve állandóan éjjeli fagyok voltak. A földalatti áttelelő száruk április végén hajtottak ki. 1913. május 10-én az egész anyatelepet kiástuk. A 20 m² területű mentatelep 111 dugványra egy év alatt 8250 dugványt adott, tehát egy dugványtól 74 új dugvány származott. A 8250 dugvánnyal 1030 m² területet telepítet-

tünk be. A dugványozást 11 asszony 1 nap alatt végezték el. Az anyatelep ötven-szeres területre adott dugványt. Számításaim alapján egy katasztrális holdra 45.000 dugvány szükséges. Ezt nem azért közlöm, hogy aki több holdas mentatelepet akar beállítani, az egyszerre több százezer dugványt vegyen. Egy három holdas mentatelep beállításához elég ha 2000 dugványt veszünk; ez a mennyiség a következő év májusára ellátja a három holdat dugvánnyal.

A májusi esős időjárás gyors fejlődésnek indította az angolmentát, de a gyomok is ellepték a táblát, úgy, hogy a dugványozás után egy hónapra már gyomlálni, kapálni kellett. Másodsor gyomláltuk a táblát aug. 6-án, a levágás előtt való napon.

Az angol mentával műtrágyázási kísérleteket állítottunk be 8 egyenlő nagyságú 65 m² területű táblán. Hét táblán vizsgáltuk a káli-, foszfor- és nitrogéntrágyák hatását külön-külön és egymással kombinálva, a nyolcadik tábla trágyázatlan volt. A műtrágyázási kísérlet kötöttebb természetű vályogtalajon, északi fekvésű domboldalon lett végrehajtva. Az egyes táblák 65 m² nagyságúak voltak, amelyekre adott műtrágyák mennyisége: a káli- és foszfortrágya, ha egyedül alkalmaztuk 1.5 kgr., a nitrogéntrágya 0.5 kgr. volt. Az adott káli- és foszfortrágyák mennyisége, ha együtt alkalmaztattak külön-külön 0.75 kgr.-ot tettek ki.

Augusztus 7-én vágtuk le az 1913. májusi telepítést, melynek eredményét a következő táblázat tünteti fel:

I. trágyázatlan	48.70 kgr.
II. K	54.20 "
III. P	56.20 "
IV. N	56. — "
V. K+P	60. — "
VI. K+N	64.70 "
VII. N+P	70.40 "
VIII. K+P+N	70.40 "

A trágyázatlan tábla termését 100-nak véve, a 40%-os kálival trágyázott tábla adott 111.4, a szuperfoszfátos 115.3, a mézsnitrogénes 114.9, a K és P 123.2, a K és N 132.8, a P és N 141.5, a K N és P-val trágyázott 144.5-öt.

Külön kiemelem itt azt, hogy ezek terméshozamra, drogua értékre menő és nem minőségi számítások. A műtrágyázási kísérletek oly szűk mederben folytak, hogy azok eredményéből végleges következtetést vonni, — mely alapon a menta trágyázására határozottan nyilatkozni lehessen — kockázatos. Mégis megállapítható ezekből az eredményekből az, hogy az egyoldalú, mesterséges trágyafélék alkalmazásának a menta termesztésénél is meg van a maguk nagy fontossága és eredménnyel üzhető. Az egyoldalú trágyafélék mindegyike emelte a termést magában is, amely terméskülönbség nagyobb volt akkor, ha ezek a trágyafélék együttesen alkalmaztattak. E kísérletekből látható az is, hogy a P. és N trágyák együttes alkalmazására a menta terméshozama is jelentősen emelkedett. Ezt a tapasztalatot, mely szerint a mentafélék trágyázásánál a P. és N trágyázásnak nagy jelentősége van, külföldi eredmények is támogatják, mert Angliában, a leghiresebb mentatermesztő kerületekben a nitrogéntartalmu foszfortrágyát: a peruganót alkalmazzák általánosan a men-

KÖTSZER — MENTŐSZEKRENYEK — GAZDASÁGI CIKKEK nagyválasztékban, verseny áron a
„RÓZSA“ DROGERIA — ILLATSZER — KÖTSZER ÉS ORVOSI MUSZER-
 TÁRÁBAN, KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 13. SZÁM
Gyógynövény beváltó álmomás!

lánál fejtrágyának. P és N trágyák a terméshozamot növelik, a kálitrágya alkalmazása pedig az olaj minőségét javítja.

Egy katasztrális hold termése a második évtől kezdődőleg átlagosan 14 métermázsa száraz áru. Az első vágás terméshozama ugy aránylik a másikhoz, mint 3 aránylik a 4.75-höz.

A termelők nem csalódnak számításaikban akkor, ha minden holdról néhány métermázsa elsőrendű árut állítanak elő, melyet drogua kereskedőknél 80—100 korona gr.-kénti árban értékesítenek, a többi termést pedig olajgyárak részére termelnék olcsóbb, 30—40 koronás árban. Egy hold így is ad évente 300 korona tisztá jövedelmet, mely összeg még emelkedik akkor, ha a termelő aki nagyobb termelésre rendezkedik be, a szárítóhelyiség berendezése árán egy hordozható lepároló üstöt szerel fel (a német, angol, francia és amerikai termelők mintájára), melyben a levágott mentát azonnal bedesztillálja s a nyers olajat értékesíti. Holdanként 14 kgr. olajhozamra számíthatunk. (Az angol Mitcham-nyersolaj kilogrammjának ez évi ára 80 korona volt.)

E helyen is közlöm az érdeklődőkkel azt, hogy a kolozsvári gazdasági akadémia gyógynövénytelepe 1914. év tavaszán 60—80.000 drb. Mitcham-borsmenta dugványt ad ingyen a kísérletezni szándékozókna, ha ilyen kérésükkel a gyógynövénytelep vezetéséhez fordulnak.

(Vége.)

IRODALMI SZEMLE.

Világtermésbecslés. A földmívelésügyi miniszter szombaton délután bocsátotta nyilvánosságra a világ gabonatermeléséről szóló jelentését, amelyet már-már az a veszedelem fenyegetett, hogy nem fog közzététetni, miután a volt földmívelésügyi miniszternek az volt a nézete, hogy mivel a Római Nemzetközi Intézet ugyis közli a termésbecslést, nincs értelme annak, hogy ugyanazt a magyar kormány is megjelentesse. Azóta azonban az az álláspont jutott érvényre, hogy a Római Nemzetközi Intézet jelentésén kívül szükség van a mi megszokott összefoglaló, magyar hivatalos jelentésünkre is, amelyet a külföld is megkedvelt, sőt a megbízhatóság tekintetében első helyre állított. Örvidenünk kell tehát, hogy a világtermésbecslés közlése nem ejtetett el. A hatalmas 280 oldalas munka valamennyi gabonatermő állam termésmutatóit közli, amelyek szerint végeredményben millió métermázsaikban a világtermésbecslés a következő:

	1913-ban	1912-ben	+ 1913-ban
búza	1,185'90	1,115'86	+ 69'04
rozsa	498'80	503'14	- 4'34
árpa	434'75	404'61	+ 27'16
zab	737'86	756'17	- 18'34
tengeri	1,044'38	1,195'05	-150'97
összesen	3,897'39	3,974'83	- 77'74

Az összes gabonafélékben tehát 77'74 millió q terméskevesebbet mutatkozik az előző évhez képest. Kiterjeszkedik a kimutatás valamennyi ország termésviszonyainak részletes ismertetésére és forgalmának alakulására és végül külön csoportosítja a beviteli és kiviteli államok terméseredményeit. A földmívelésügyi minisztérium statisztikai osztálya lelki-

ismeretes és pontos munkát végzett e mű összeállításával, amelylyel a külföld elismerését is kiérdemli.

Ébredés az erdőn. Dr. Szilárd Ferenc szépirodalmi hagyatékából kiszemelt tárcák. Megjelent a »Pátria« nyomdai vállalat (Budapest, IX., Üllői-ut 25.) kiadásában és kapható ott, valamint minden könyvkereskedésben. Ára 5 korona.

A gazdatársadalom nagy tudásu, lelkes munkásának és egyik legkedvesebb szépirodalmi emléket örökíti meg ez a kedves, értékes és bájos kötet, mely az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kezdeményezésére a »Pátria« nyomda áldozatkészségéből jelent meg és az elhunyt írónak 40 tárcáját tartalmazza. Gazdát, vadászembert, de a természetnek minden barátját is közelről fogja érdekelni ez a kötet, melyből a természetnek nagy tudásu ismerete, mélyeséges imádata árad felénk és oly kedves humorral párosul, amely állandóan derült mosolyt fakaszt az olvasó ajakán. A könyvet fiatal székely művésznök, D. Dóby Zsigmond kiváló rajzai ékesítik. A kötetet az elhunyt barátai azzal a kegyeletes szándékkal adták közre, hogy annak jövedelméből a gazdatársadalom elhunyt, jeles munkásának esztergomai sírja fölé méltó emléket állítsanak. Eltekintve ettől a kegyeletes céltől, maga a kötet ugy belső tartalmánál, mint külső alakjánál fogva megérdemli nemcsak a gazdák, a vadászok, hanem minden igaz természetimádó legteljesebb figyelmét.

EGYLETI ÉLET.

Kérelem egyesületünk t. tagjaihoz.

Lapunk mai számához egy-egy tag-sági nyilatkozatot csatolunk, amelyre t. Tagjaink szives figyelmét felhívjuk.

Felkérjük t. Tagjainkat, hogy akiknek tagsági kötelezvénye lejárt volna, a csatolt tagsági nyilatkozatot aláírással ellátva egyesületünk titkári hivatalához visszazármaztatni sziveskedjenek.

Különösen felhívjuk régi t. Tagjaink szives figyelmét a tagsági nyilatkozatokra, mert bizonyára van minden tagunk ismerősei körében olyan gazda, aki még nem tagja egyesületünknek. Ha nagybirtokos: alapító, ha középbirtokos: rendes, ha kisbirtokos: évdíjas tagnak igyekezzünk megnyerni azt, aki eddig nem lépett még be az E. G. E.-be.

Anyagi viszonyaihoz képest most is sokszoros ellenértékét nyújtja a tagdíjnak és sok előnyt nyújt tagjainak az E. G. E. Alapító tagsági díj egyzzersmindenkorra 200 K, rendes tagsági díj 10 K, évdíjas tagsági díj 6 K, gazdatisztek részére 4 K, 6 évi kötelezettséggel.

Minden tag ingyen kapja az Erdélyi Gazdát. Ingyen kapják tagjaink az irodalmi szakosztály könyvkiadó vállalatának kiadásában évenként megjelenő (rendszerint 1 drb.) könyveket és így terjedelmes szakkönyvtárra tehetnek szert ingyen. Ingyen használhatják tagjaink az egyesületnek im-

már terjedelmes külön-szakkönyvtárát. Ingyen vehetnek részt az egyesület gyűlésein, előadásain. Ingyen kaphatnak szaktanácsot állattenyésztési, növénytermelési, szesztermelési, számtartási és minden a mezőgazdasággal kapcsolatos kérdésekben az illetékes szakosztályoktól. Mérsékelt díjak mellett tisztíthatják és ólomzáróltathatják tagjaink heremagtisztító raktárunkban lóhere és lucerna magvaikat, stb. stb.

Minél több tagja lesz az egyesületnek, annál többet lesz képes tagjainak nyújtani, annál nagyobb súlya lesz szavának az erdélyi gazdák érdekében. Minden intelligens, a köz érdekei iránt fogékony erdélyi gazda tagja kell legyen az E. G. E.-nek. Elérhetjük ezt úgy, ha minden egyes régi tag addig nem nyugszik, amíg még egy új tagot nem szerez egyesületünknek; erre felhasználható a csatolt belépési nyilatkozat.

Meghívó.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet kolozsmegyei osztálya 1914. évi január hó 21-én d. u. 3 órakor Kolozsvárt, a megyeház tanács-termében intező bizottsági ülést tart, a következő sorrenddel:

1. Az ülés megnyitása.
 2. M. kir. földmívelésügyi miniszter leirata: Községi kenderáztatók létesítése tárgyában.
 3. A kolozsvári m. kir. gazdasági felügyelőség átirata: idej járási magyar szarvasmarha tenyészállatdíjazások rendezése tárgyában.
 4. A szakosztály 1914. évi működési tervének és költségvetésének megállapítása.
 5. Téli falusi (vasárnapi) gazdasági felolvasások rendezéséről.
 6. Kolozsmegyei háziipari tanfolyamokról.
 7. Előterjesztések: a) Miniszteri kirendeltség téli működése. b) Falusi gazdakörök körévi beszámoló közgyűléséről.
 8. Esetleges indítványok, javaslatok.
- Kolozsvár, 1914 január hó 15.

Dózsa s. k.
szakosztályi elnök.

— Az E. G. E. gazdatiszti osztályába e héten jelentkezett tagok közül Bálint Gergely drági (Kolozsmegye) tisztartó többek között a következő sorokkal kíséri tagsági kötelezvényét:

Igen nagy örömmel lépek be a tagok sorába, mint erdélyi ember, hisz a társadalomnak egy rétege sem volt eddig annyira elhanyagolva, mint éppen a mi osztályunk... Tiszteletem kifejezését kérve a Mélyentisztelt Igazgató-választmánynak tolmácsolni e nemes cél kezdeményezéséért. — Örömmel közlünk töredékeket az egyes levelekből, mert ezekből látszik meg a leghivebben, hogy mennyire szükségét érezte már az erdélyi gazdatiszti kar az egyesülésnek. A gazdatiszti osztály alakuló közgyűlése egybehívásának ideje a gazdatisztek és érdőtisztek tagul való jelentkezésének ará-

Hofherr—Schrantz és Clayton—Shuttleworth Részvénytársaság gépgyár

3023

Erdélyrészi képvisellete, állandó nagy raktára

Babos és Társai vasnagykereskedésében Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 21.

nyaitól függ. Az alakuló közgyűlés idején a legalkalmasabbnak látszik virágvasárnap, április 5-ike, akkor tartja közgyűlését az anyaegyesület, az Erdélyi Gazdasági Egyesület is. Hogy akkorra az alakuló gyűlés összehívható legyen, kívánatos, hogy a künn levő taggyűjtő iver minél több aláírással minél előbb származzanak vissza. Aki még taggyűjtő iver vagy alapszabálytervezetre reflektál, annak készséggel és azonnal küld az E. G. E. titkári hivatala.

— **Szociális tanfolyam az E. G. E.-ben 1914.-ben.** Az 1913. évben rendezett szociális tanfolyam fényes sikere arra indította az E. G. E. vezetőségét, hogy a tanfolyamnak az 1914. évben való megtarthatása érdekében segélyért folyamodjon a földmivelsügyi miniszteriumhoz. A földmivelsügyi miniszter kedvező válasza a héten érkezett meg, így valószínűleg a husvét utáni héten a tanfolyam ismét megtartatik a gazdasztek, a papok, tanítók és jegyzők részére, kiket az államtól nyert segélyhez mérten az E. G. E. elnöksége utazási segélyben is fog részesíteni. A tanfolyam díjtalan lesz, azt bárki hallgathatja. A tanfolyam részletes programjának összeállításán most dolgozik az egyet titkári hivatala.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK

Az árvíz által sújtott dohánytermelő gazdák előlegeinek levonása tekintetében a pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki. A rendelet értelmében a vízkár által sújtott kifogástalan dohánytermelőköt az 1913. évben adott termelési előlegeket, amennyiben arra a beváltási járandóság fedezetet nem nyújtana — ha ezt kérelmeznék — az ideai beváltáskor nem hajtják be, hanem azok behajtását kamatfizetési kötelezettség nélkül a jövő évi dohánytermelés beváltásáig elhalasztják. A kincstár érdekeinek megóvása céljából a termelőknek nyilatkozatban kell kijelenteniük, hogy a hátrálékos összeg az 1915. évi beváltásnál levonható. Minthogy a fenti kedvezményben részesülő termelők az 1914. évi termésükre előreláthatólag újabb termelési előlegért is fognak folyamodni, lehetővé teszi a miniszter, hogy mindazon termelők, akik a teljes 80 koronás rendkívüli előleggel maradtak hátrálékban, vagy akiknek hátráléka holdanként meghaladja a 40 koronát, a szabályszerű feltételek mellett újabb 40 koronás rendkívüli (idő előtti) előlegben is részesülhessenek. Azon termelők részére, akiknek hátráléka a holdankénti koronát nem haladja meg, 1914. évi termésükre az előírt feltételek mellett 80 koronás rendkívüli előleglet engedelmének, ha a hátrálék biztosítására a fent említett kötelező nyilatkozatot kiállítják. Mindkét csoporthoz tartozó termelőknek, amennyiben rendkívüli előleg helyett csak a rendes termelési előleglet óhajtanák igénybevenni, a miniszteri rendelet értelmében a rendes 40 korona holdpénz előleges kiültetés után akadály nélkül utalványozható, zsinórpénz előleg azonban csak azon termelők részére folyósítható, akiknek fennmaradó hátráléka a holdankénti 10 koronát nem mulja felül és 1914. évi termésük ezen előlegre kellő fedezetet nyújt. A pénzügyminisztérium ezen intézkedéséről az összes dohánybevalló hivatalokat értesítették azzal a figyelmeztetéssel, hogy a termelőket a miniszter rendeletéből tájékoztassák.

Védekezés a keleti marhavész ellen. Hivatalos közlések szerint Bulgáriában a keleti marhavész több kerületben fellépett. Erre való tekintettel a földmivelsügyi miniszter ideiglenesen megtiltotta a bulgáriai szár-

mazású élőbaromfi behozatalát és átvitelét. Tilos a miniszteri rendelet értelmében a szénával, szalmával és efélével csomagolt árukban Bulgáriából való behozatala és átvitele is. Önként értendő, hogy a korábbi kiadott tilalmi rendelkezések továbbra is változatlanul fennállanak és hogy az ezen tilalom ellenére behozatalra vagy átvitelre szánt árukat a magyar királyi belépő állomások visszautasítani tartoznak.

A marhalevelkezelők létszámának szaporítása. Az állatvásárok alkalmával a marhalevelkezelői teendők ellátására alkalmazott személyzet elégtelen száma és gyakorlatlansága miatt a vásárt látogató könnagy idővesztés és tolongás után jut abba a helyzetbe, hogy a vásáron vett állatokra vonatkozó marhaleveleket átíráthassa. Minthogy a visszás állapot a vásárt látogató közönségnek tetemes kárt okozhat különösen azokban az esetekben, mikor az állatoknak a megszabott időn belül vasuton való elszállítása van tervbe véve, körrendeletben hívta fel a földmivelsügyi miniszter az erre illetékes hatóságok figyelmét arra, hogy a területükön tartott állatvásárokon felmerülő marhalevelkezelői teendők ellátására mindenkor megfelelő számú és ezen teendőkben kellő jártassággal bíró személyzetet alkalmazzanak. Intézkedett ezzel egyidejűen a miniszter, hogy a belföldre és külföldre szállítandó állatok marhaleveleit egymástól különítve kezeljék, hogy az utóbbi marhalevelek kezelését kiválóan jártas közegek végezzék.

Az Allategészségügyi Értesítő legutóbbi számában a földmivelsügyi miniszter a következő rendeletét közli: Tudomásvétel és mihez tartás végett közhírré teszem, hogy Görögországból állatok, állati nyers-termények és vészterjesztő tárgyak további intézkedésig csak a m. kir. földmivelsügyi miniszter esetről esetre szóló előzetes külön engedélyével és az ezen engedélyben megállapítandó feltételekkel kerülhetnek a magyar szent korona országába behozatalra és ezeken keresztül átvitele. Budapest, 1914. évi jan. 12.

A denaturált iparsó ára. A pénzügyminiszter a denaturált iparsó árát az 1914. évre változatlanul a következőkben állapította meg: A tiszta iparsó ára száz métermázsán alóli mennyiségben métermázsánként 2 korona 57 fillér, a tisztátalan iparsóé pedig 2 korona 17 fillér. Egyszáz métermázsá, vagy azon felüli mennyiségnél az ár métermázsánként a tiszta iparsónál 2 korona 20 fillér, a tisztátalan iparsónál 1 korona 80 fillér. Ez az ár az iparsónak a vezérügynökség szigetkamrai és marosújvári denaturáló telepein való átvétele esetére bir érvénynyel.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Kinevezések.** A m. kir. földmivelsügyi miniszter a 114117—913. számú rendeletével ujonnan alakított »Mezőgazdasági kísérletügyi tanács« elnökévé: báró Kazy József államtitkárt; alelnökévé: Dubravszky Róbert miniszteri tanácsost; jegyzőjévé: dr. Ujhelyi Andor miniszteri fogalmazót; tagjaivá pedig 1914. évi január hó 1-étől kezdődő három év tartamára: dr. Liebermann Leó tudományegyetemi nyilvános rendes tanárt; dr. Mágoesy-Dietz Sándor egyetemi nyilvános rendes tanárt, az állatleletani és takarmányozási kísérleti állomás vezetőjét; Zsedényi Béla miniszteri tanácsost; dr. Magyary Győző miniszteri osztálytanácsost; dr. Dégen Árpád egyetemi magántanárt, a budapesti vetőmagvizsgáló állomás igazgatóját és dr. Károly Rezső

gazdasági akadémiai igazgatót nevezte ki.

A m. kir. földmivelsügyi miniszter Keleti József m. kir. főállatorvost a VII. fizetési osztályba m. kir. állategészségügyi felügyelővé; Mayer Vilmos, Turi Nagy János IX. fizetési osztályu m. kir. állatorvosokat; Király Jenő m. kir. főállatorvosi címmel felruházott IX. fizetési osztályu m. kir. állatorvost, Dornstädter József és Klekner Géza IX. fizetési osztályu m. kir. állatorvosokat a VIII. fizetési osztályba m. kir. főállatorvosokká nevezte ki.

— **Esküvő.** Gáspár József ny. földmives iskolai igazgatónak, lapunk régi kedvelt munkatársának leánya Gáspár Margit Gyömörey Imrével 1914 január hó 20-án délelőtt tartja esküvőjét Marosvásárhelyen.

— **Országos kukoricakiállítás.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ügyszólván minden előkészületet megtett már a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének székházában március hónap folyamán rendezendő első országos kukoricakiállítás sikere érdekében. A rendező bizottság határozata értelmében külön-külön csoportokban fogják bemutatni a kukorica nemesítő termelvényeit, a különböző kísérleti eredményeket, az egyéni kiállítók csoportozatát, a vármegyei gazdasági egyesületek gyűjteményét, a tudományos intézmények kiállítását és a kukoricatermelésnél alkalmazható gépeket. A kiállítás kukoricavetőmag eladással lesz egybekötve s erre az alkalomra elsőrendű anyagot jelentettek be a kiállítók. A bemutatott pontos időpontját véglegesen a jövő héten fogják megállapítani.

— **Az erdélyi szarvasmarha tenyésztők jövedelmezősége.** Az »Erdélyi Gazda« megelőző számaiban ismertettük az Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete által Jászberényi András gazdasági akadémiai tanár javaslatára tervbe vett jövedelmezőségi számításokat, amelyeknek célja tudvalevőleg megállapítani egyelőre az 1914. évben, az uradalmi magyarfajta szarvasmarha tenyésztők jövedelmezősége. Az egyesület nagy tenyésztő tagjai közül eddig hatan jelentkeztek a számításokhoz szükséges adatok gyűjtésére, amelyeket egy az egyesület által kiküldendő szakbizottság fogja Jászberényi András gazdasági akadémiai tanárral együtt felülvizsgálni. Remélhető, hogy a különböző tenyésztési viszonyokra vonatkozólag több üzemmérvény fog megoldást nyerni e számításoknak — több éven át való — pontos vezetésével.

— **Báró Bánffy Ferenc szarvasmarha-tenyésztésének törzskönyvelése.** Az Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesületének törzskönyvelési bíráló bizottsága az ideai tél folyamán megkezdte működését és a törzskönyvelésre utóbb bejelentett tenyésztőket még a tavasz előtt mind meg fogja szemlélni. Az elmúlt héten tekintette meg a bizottság báró Bánffy Ferenc nagybirtokos enyedszentkirályi (Alsófehér vármegye) tenyésztőt, amely a báró Bánffy Dezső örökösének szilágyballai gazdaságából származik. A tenyésztet általában jellemzik a tehének szabályos és erős testalkata, esontozata, az izmos nyak, széles, mély szügy, dongás oldalak (övméret már mögött 185—192) élénk vérmérséklet, oszlopszerű lábak, szabályos mozgás, jó takarmányértékesítő képesség, széles medence csontok stb. A tehének színe ezüstfehér, szarvállása csákos. A szőr és bőr minősége középfinom. A tehének átlag 136 cm. magasak (mar magasság). A tenyésztet egyöntetűségén meglátszik, hogy eddig is törzskönyveztve volt házi-

lag és ez alapon történt a tenyésztés. Kisebbségi kiküszöbölendő hibák a kissé bennfűzött farok és a fej hosszúsága, farbu magassága, mely hibák kiküszöbölésére a tenyésztés gróf Teleki Domokos-féle genyészeti 2 és fél éves tenyészbiája jó tenyésztői szemmel és érzékel van megválasztva. A törzskönyvelési bizottság részéről a szemlén jelen voltak báró Kemény József, Jakab László, Szász József és Török Bálint. A bizottság egy drb. tén kivételével (hibás nyakállás miatt) az egész tenyésztet felvette az egyesület törzskönyveibe.

— **Kárbeclő szakbizottsági elnökök kinevezése.** A *Gazdák Biztosító Szövetkezete*, mint ismeretes, egyedüli a hazai biztosító intézetek sorában, amely önként elhatározta, hogy a kárbeclések alkalmából felmerülő vitás eseteknél közreműködő szakbizottságokhoz, a melyek egyik tagját a fél, második tagját a biztosító intézmény nevezi meg, azok elnökéül elfogadják azon pártatlan szakférfiakat, a kiket a G. E. O. Sz. elnöke kinevez, oly módon, hogy a biztosító fél tetszésére bizza a kinevezettek sorából való elnök választását. A *Gazdák Biztosító Szövetkezete* ezzel bizonyosságát szolgáltatta annak, hogy gazdatársadalmunk érdekét valóban altruista alapon szolgálja, mert az ily módon összeállított kárbeclő szakbizottság döntéséről nem mondható, hogy azt a biztosító intézmény egyoldalú érdekében hozzák. A *Gazdák Biztosító Szövetkezete*nek ez a készsége teszi, hogy egyre szaporodik azok száma, akik a szövetkezetnél biztosítanak, mert egyedül a *Gazdák Biztosító Szövetkezete* az, amely azt a biztosítókat is nyújtja, hogy vitás esetekben valóban pártatlan szakbizottság útján dönt.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének elnöke által az 1914. évre kinevezett szakbizottsági elnökök a következők:

I. **Tűzkárügyekben.** (Mezőgazdasági károkhoz.) Czobor Béla földbirtokos, Sarlóka; Elek Henrik földbirtokos, Pusztakeresztur; Farkas Ferenc földbirtokos, Anyalapuszta; Gross Hugó jószágigazgató, Komját; Kenessey Miklós földbirtokos, Szentmártonkátá; Krolopp Alfréd gazd. akad. igazgató, Budapest; Krick Aladár ny. állami jószágigazgató, Léva; Makfalvai Géza földbirtokos, főispán, ny. államtitkár, Kiskorpád; Marton Andor gazdasági egyesületi főtitkár, Nagybecskerek; Mészáros Sándor földbirtokos, Kisherkálypuszta; Nick Ede udv. tan., ny. állami jószágigazgató, Gödöllő; Ocskai László földbirtokos, Budapest; Récsy Miklós jószágigazgató, Ötvenes; Teleki László földbirtokos, Kántorjánosi. (Műszaki, épület-, kereskedelmi és bolti károkhoz.) Almási Balog Loránd építész-tanár, Budapest; Becsey Antal gépészmérnök, Budapest; Broózer Mór m. kir. ipari felügyelő, gépészmérnök, Budapest; Bittsánszky Kornél okl. mérnök, Zsolna; Fischer József kir. tan. okl. építész, Budapest; Horváth Mihály a »Hangya« igazgatója, Budapest; Karkoványi Ákos gépészmérnök, műegyetemi tanársegéd, Budapest; Szeszlai László okl. mérnök, egyet. magántanár, Budapest; Strasser Albert okl. gépészmérnök, Budapest; Tegdy Károly a »Hangya« felügyelő biz. tagja, Budapest.

II. **Jégekárügyekhez.** Baranyay Géza földbirtokos, Kúrtakeszi; Gombos Gyula kincstári jószágfelügyelő, Mezőhegyes; Jeszenszky Géza földbirtokos, Patvaróc; Jeszenszky Pál kir. tan., a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete igazgatója, Budapest; Jókay Géza földbirtokos, Csableny; Kenessey Miklós földbirtokos,

Szentmártonkátá; dr. Matta Árpád földbirtokos, Batta; Mészáros Sándor földbirtokos, Kisherkálypuszta; Nick Ede udv. tan., ny. állami jószágigazgató, Gödöllő; Razgha Ernő bérlő, Hontkiser; Szilvay Gusztáv földbirtokos, Nemesmogyoród; Teleki László földbirtokos, Kántorjánosi.

Leközlöttük a delegált elnökök névsorát és sajnálattal látjuk, hogy a kinevezett elnökök között egyetlen erdélyi birtokos neve sem szerepel, noha a *Gazdák Biztosító Szövetkezete*nek az erdélyi gazdák körében számos ügyfele és éppen ezért két vezérképviselője is van, az egyik Kolozsváron, a másik Brassóban. Kíváncsinos volna, hogy a G. E. O. Sz. elnöksége a professzorok, mérnökök nagy számát redukálja a jövőben és helyettük az erdélyi gazdák sorából is delegáljon az erdélyi részében eszközözendő beclésekhez elnököt, mert az természetes és jogos kívánsága az erdélyi gazdaközönségnek, hogy a károk beclésénél az erdélyi viszonyokkal teljesen ismerős beclő bizottsági elnök működjön.

A Dr. Borovszky-fele szagosított

BOROLIN

a világ legjobb és leghatásosabb házi-szere. A *Borolin* a fájdalmakat azonnal megszünteti.

Megrendelhető a **Borolingyárban**
Budapest, II., Margitrapart 45. sz.
Próbauveg 50 fillér.

2762

— A szilágymegyei gazdák gyűlése.

A Szilágymegyei Gazd. Egyesület *Kaizler* György elnöklésével tartott gyűlésén Fényes Károly titkár előterjesztése alapján megállapították az idei munkarendet és a tenyészállatdíjazások sorrendjét. Átiratot intéz az egyesület a vármegye alispánjához, hogy a főszolgabírók és jegyzők a gazdasági egyesületi ügyek felkarolása körül nagyobb buzgósággal vegyenek részt, mire kimondták, hogy a folyó évben Zsibón és Désen rendeznek bikavásárokat. Fölterjesztést intéznek a földmívelésügyi kormányhoz állami borpince létesítése érdekében s végül a kisebb ügyeket intézték el.

— **Erdély és a keleti marhavész.** A keleti marhavésznek Bulgáriában történt felépése természetesen aggodalommal töltötte el a gazdaközönséget, némi megnyugást kérték a kormány szigorú állategészségügyi intézkedései és áruforgalmi korlátozásai. A keleti marhavész a Románia által Bulgáriától elfoglalt terület közvetlen szomszédságában is pusztul, a várnai kerület határain, amelyvel a fertőzött terület lakossága és katonasága élénk összeköttetésben volt az utóbbi időben, miért is Romániát a gyanús területek közé kell számítanunk és sem állatot sem állati terményt vagy takarmányt onnan hozatni vagy beengedni nem szabad semmi körülmények között, ha a bajtól állatállományunkat meg akarjuk kimélni.

— **Próbavágatás.** Kolozsvár város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg elhatározta, hogy mielőtt a hatósági huszékot felállítja, próbavágatást eszközölt. A próbavágatás vasárnap a kövágóhidon megtörtént és pedig fényes eredménnyel. A közönség valósággal megostromolta a vágóhídi mészárszéket és valósággal szétkapkodta a húst. A levágott marhák a városi gazdaságból valók

voltak. A jövő héten, mint értesülünk, vásáron fognak beszerezni vágóállatot és azt fogják kimérni ugyancsak próba céljából.

— **A magyar liszt ellenségei.** A múlt években Romániában üztek erős agitációt a magyar liszt jó hire ellen. A román támadás elhallgatott. Most Ausztriában folyik rendszeres hadjárat a magyar liszt ellen. A déli vasut és az osztrák államvasutak kedvezményes díjtételeket tesznek oly román, orosz, argentiniai vagy uruguayi származású buzaküldeményekre, a melyek tengeren érkeznek Fiuméba és onnan vasuton szállítatnak az Alától északra Innsbruckig fekvő vonal állomásaira, tehát Tirolnak legjelentékenyebb lisztpiacaira. Az osztrák kormány ellenszenva a magyar termékek iránt már odáig fejlődött, hogy külföldi, sőt tengerentúli búzának beözönlését is engedélyezi, hogy ezek a déltiroli malmokban lisztet feldolgoztatván, kiszorítsák onnan még azt a kevés magyar lisztet is, amit malmaink eddig ki tudtak vinni az ottani piacokra.

— **Meghívó.** Az Erdélyi Kárpát-Egyesületnek 1914. évi január hó 25-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor Kolozsvárt, a városi tanácsház közgyűlési termében tartandó XXIII. rendes közgyűlésére. Tárgyszorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. A választmány évi jelentése. 3. A számvizsgálók jelentése az 1913. évi zárószámadról. 4. Az 1914. évi költségvetés megállapítása. 5. Tisztújítás. 6. Esetleges indítványok. Kolozsvár, 1914 január hó 8-án. Gróf Lázár István, elnök. M. Kovács Géza, főtitkár.

— **Közlemény.** A szeszdóról szóló 1908. évi XXVIII. t.-c. 88. §-a értelmében a mezőgazdasági és ipari szeszfőzdektől évente elvont kontingensért nyújtandó kártalanításra csak azon szeszfőzdek tarthatnak igényt, amelyek a szeszfőzdekből kikerülő moslékot vagy maguk használják fel, vagy pedig hazai gazdaságoknak adják el.

A törvény ezen rendelkezése alapján beérkezett jelentések szerint a folyó évi január hó 1-től március hó 31-ig terjedő időszakban Neumann testvérek aradi cégnél 12.000 q, Leipziger Vilmos budapesti cégnél 2000 q, Hirsch Odön kolozsvári cégnél (Magyar-u. 43) 4000 q, Gschwindt féle szesz-, élesztő-, likőr és rum gyár részvénytársaság budapesti cégnél 4000 q és Mayer Miksa savskimarofi cégnél (Horvátország) 970 q száritott szeszmoslék kerül eladásra.

Felhívjuk ezúton is a gazdaközönséget, hogy amennyiben szeszmoslékra szüksége lenne, annak beszerzése végett forduljon közvetlenül fentnevezett szeszfőzdevállalkozókhoz.

— **A benzín ára az 1914. évre.** A kereskedelemügyi miniszter s a hazai kőolajfinomító gyárak között az adómentes motorbenzinnek kedvezményes áron való kiszolgáltatása tárgyában kötött megállapodása érvényben marad az 1914. évi június 30-áig; a motorbenzin mérsékelt eladási (vagyis a kisiparos által fizetendő) ára pedig az 1914. évi január hó 1-étől kezdődőleg az érdekelt kőolajfinomító gyárakkal történt megállapodás alapján az 1914. évi március hó 31-éig, illetőleg további intézkedésig 24 korona.

— **Gyümölcsfák állami biztosítása.** A gyümölcsenyésztés hazánkban is örvedetes fejlődést vett, amit első sorban a kormány nagy anyagi áldozatának köszönhetünk. Ma már a gyümölcsből a gazda számottevően fokozza jövedelmét s így ennek a jövedelemnek lehetőség szerinti biztosítása fontos közgazdasági érdek. Mint értesülünk, Bajorországban

a kormány a gyümölcsfáknek jég, fagy és vihar károk elleni állami biztosítását szándékozik megvalósítani. Az előmunkálatok már annyira előhaladtak, hogy a fák kötelező biztosítása még ez évben lép életbe. Ez ügyben nálunk is kellene tenni valamit, miután azonban hazánkban mindenféle biztosítás a magánvállalkozás kezében van, helyesnek tartanánk, ha pl. oly társulat, mint a Gazdák Biztosító Szövetkezete foglalkoznék az ügygyel s méltányos díjszabással lehetővé tenné a gyümölcsfák tömeges biztosítását.

— Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület most tartott választmányi ülésén foglalkozott a külföldről behozott vágott virágokkal az utcán járva-keve való árusítás ügyével, amire vonatkozólag a virágüzlettulajdonosok kérésével kapcsolatban a kormány kikérte az egyesület véleményét. Az egyesület jogosnak tartja a virágüzlettulajdonosok kívánságát, hogy az idegen termései, vagy a külföldről behozott iparigazolvány váltása, adófizetés és egyéb közterhek viselése nélkül üzött házaló kereskedés az egész országban betiltassék, illetve szabályoztassék az Országos Magyar Kertészeti Egyesület meghallgatta ez ügyben a dísz- és kereskedelmi szakasztályt, valamint a Magyar Kereskedelmi Kertészek Országos Szövetségét is és elhatározta, hogy fölterjesztésben fogja kérni a kormányt a virágüzlettulajdonosok és termelő kertészek sérelmének orvoslására. Elhatározták még a gyűlésen, hogy felterjesztést intéznek a földművelésügyi miniszterhez a természeti emlékek megóvását célzó, ugynevezett természetvédő parkok létesítése tárgyában és az ügy érdekében kifejtendő mozgalom eredményes előkészítése céljából bizottságot fognak alakítani.

— A székesfővárosi Tattersall és lóvásártelep lóvásárait tervezetét most állapította meg a telep intéző bizottsága. Országos lóvásárok lesznek március 15., 16., május 24—25., augusztus 23—24. és november 8—9. napjain. Luxuslokiállítást és vásárt rendeznek március 21—25., április 25—29. és szeptember 26—30. napjain. A heti lóvásárt ezen kívül is minden hét csütörtöki napján s ha ez ünnepnapra esik, szerdán tartják meg. Igáslokiállítást és vásárt március 7—11. és október 17—21. napjain rendeznek. A ménlokiállítást és vásár idejét október 8—10., az állami ménésintézet lóvak árverésének idejét pedig október 2-ra tűzték ki. A kiállításokat és vásárokat illető megkeresésekre készséggel ad annak idején bővebb fölvilágosítást a Tattersall igazgatósága.

— Háztartási tanfolyam Székelyudvarhelyen. Az Udvarhelymegyei Híradó már több ízben felemlítette, hogy mennyire szükséges volna Székelyudvarhelyen a nők részére egy háztartási tanfolyam szervezése. Örömmel értesülünk, hogy a vármegyei Népművelési Egyesület magáévá tette a háztartási tanfolyam szervezésének ügyét s azt kérelmezni fogja. A kérelem teljesülésének meg van tehát a lehetősége. A kivitelben fog felmerülni annyi nehézség, hogy a tanfolyam helyiségét nyolc hétre biztosítani kellene s ha ezt a nehézséget sikerül elenyészeltetni, az annyira, nélkülözhetetlen s valóban közzükséglettel pótló intézmény itt is megkezdheti áldásos működését. Hisszük, hogy a tanfolyam iránt nagy érdeklődés fog megnyilvánulni.

— Kétszáz ezer korona egy tikáért. Buenos-Ayresben, Argentína fővárosában nemrégiben mezőgazdasági kiállítás volt, amelyen egy gyönyörű tenyészbika került árverés alá. Az állatért, amely igazi díszpéldány volt, valóságos versengtek a dél-amerikai földbirtokosok úgy, hogy a gyönyörű állat 186.560 frankért került egy híres tenyésztő birtokába. Ez a páratlan

eredmény egészen szokatlan Európában, mert nálunk csak a versenylovakat és a legnemesebb származású méneket szokták esetleg ilyen óriási összeggel megfizetni.

— Ingyenes és kedvezményes áru gyümölcsfaoltványok szétosztása. 1913. évtavasán kezdte meg működését a dési m. kir. erdőhivatal kezelése alatt álló állami faiskola tízezer ingyenes gyümölcsfaoltvány kiosztásával a ciklon miatt károsult községeknek. Most az őszi ültetés idején ismét nagyarányú munka indult meg az erdészeti telep faiskolájában, a melynek eredményéről alábbiakban számolunk be: Kiadtak összesen 15 urbéres község közbirtokossági kopár legelőjére 11367 db. ingyenes gyümölcsfaoltványt. 112 község 2030 kisbirtokosa között 20 filléres kedvezményes áron elárusítottak 44300 db. gyümölcsfaoltványt.

— Faragótanfolyam. A zilahi gazdakör tagjai részére fadaragó tanfolyamot rendez, mely a hétfőn vette kezdetét és hat hétig fog tartani.

— Nők a gazdasági pályán. Németország mely a kultura dolgában amugy is egyik vezető helyen áll, a nőket egy új, nagy képzettséget igénylő pályához segítette. A hohenheimi gazdasági főiskolában a napokban szerzte meg Kinderman kisasszony, aki a gyakorlati gazdálkodás ismereteit több uradalomban sajátította el, a mezőgazdasági felsőbb tudományokból az oklevelet. Németországban is ez az eset egyedül álló. Kinderman kisasszony oklevelével nem fog gazdasági pályára lépni, hanem mint gazdasági szaktanárnő, a nők magasabb gazdasági kiképzetésének szenteli életét.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

— A MAGYAR —
JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

— (Jókai-u. 2. sz. I. emelet.) —

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi férfiai adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD
TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Ágybavizelés
Rögtön megszűntetést Kort és nemet közöl. Felvilágosítás ingyen. G. Pfaff Nürnberg s. 376 (Bty.)

Hatása biztos!
Páratlan a maga nemében!

Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak egyedüli gyártói:

Lutz Ede és Társa

festékgyárak

2767 IV. BUDAPEST, VII., Örnagy-utca 4.

Egy 58 éves ev. ref. vallású, nős gazdatiszt állást óhajtana elfoglalni.

Egy helyt 33 évig nagyobb uradalomban önállólag szolgált.

Szíves megkeresést kér: Kolozsvárra, Zrinyi-utca 3. szám alá.

Bedőházy Pál. 3038

Algyógyi földmives-iskolát végzett

30 éves, református vallású kis családú, románul is beszélő 7 évi általános jó gyakorlattal bíró férfi február 1.-étől bármikor leendő belépéssel ispáni, vagy kisebb gazdaságot önállóan vezető tiszti állást keres.

Cime: 3082

Ferencz Gábor Désfalva
Kisküküllő vármegye.

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő
BUDAPEST

Telefon 26—33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25—278
VII., Gizella-ut 15.
(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

**A KOLOZSVÁRI
TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság**

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénztárszervezet.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alappal 1.302.692 korona 10 finer.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.
Váltóüzlete: Ugyanott.
Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.
Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

2 04

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhető. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámitol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.
Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10-50 évig terjedő időre, már meglevő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.
Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratl.
Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.
Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.
Árukra előleget ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.
Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

32 éves ref. vallásu, egészséges, szorgalmas gazda, ki „jeles“ eredménnyel végezte a Földmivesséskolát, több évi gyakorlata van nagyobb gazdaságokból, mint önállóan működő egyének, román nyelvet beszél, szerény feltételek mellett **állást keres** azonnali belépésre mint gazdasági ispán, kisebb birtokra mint önálló gazdaságvezető is menne. Szives megkereséseket kér: **Csombor Mihály g. ispán. Alsószilvás. U. p. Hátszeg (Hunyad m.) (Zsigmond Dávid g. ispán leveleivel.)** 3043

Gépészkovácsot keres

báró Bánffy Kazimir úr
kissármási gazdasága

május elsejére.

Ugyanott eladó

tizezer darab

gömbölyü akác

szőlő karó.

Posta helyben: Kissármás.

Br. Bánffy Kazimir Kissármási

Gazdasága. Balla Lajos intéző.

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

Műtrágyát

Értékesítő

Szövetkezet

Budapest, V. kerület,

Fürdő-utca 8-ik szám.

Eladó növendék

3035

**ökörtinókat és
igás-ökröket
keresek megvételre.**

Szives ajánlatokat

(legalább 6 párt kitevő mennyiségről)

Kérek:

„Alföldi“ jeligére

az

Erdélyi Gazda

kiadóhivatalához

Kolozsvár cimen — küldeni.

Olcsón eladó

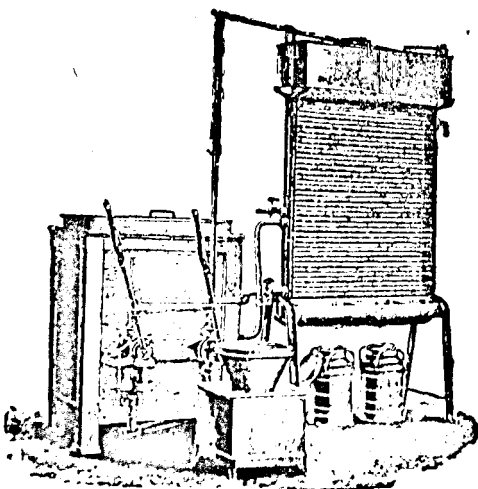
szép, egyenes fekvésű, bekerített közel 700 □-öl területű üres

HÁZHELY

Kolozsvár város legszebb részében,

mindenhez közel, egészséges, jó levegőjű olyan helyen, ahol a telek-érték évente 20%-al emelkedik. Nagyuri családi ház, vagy bérpalota építésére kiválóan alkalmas. Csupán biztos és jól gyümölcsöző tőkeelhelyezésre is jó alkalom. Érdeklődőknek **eladó címét** megmondja levélileg, szóval, vagy telefonon (158. szám) is: **A kiadóhivatal.**

3034

AZ IDÉN VOLT JÉG!!

2800

Ha szab. Isselhard-tejhűtőben

használja azt fel, nagy megtakarításokat ér el!
Kérjen díjtalan felvilágosítást és ingyen árjegyzéket hazánk legelső tejgazdasági gépgyárától:

**az Alfa-Separator r.-t.-től,
BUDAPEST, 56E.**

**Zsákot,
Zsineget,
ponyvát, szőlőkötöző** fonalat vásároljon a
31 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
**FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,
V., Nádor-utca 31-33. szám.**
**Kévekotelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-
intézet.** Kérjen ajánlatot!

Gazdák Biztosító Szövetkezete
Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.
Vezérképviselő: Kolozsvá, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyszintén az ember-életére a legkülönbözőbb módok szerinti, előnyös feltételek mellett.
Az üzleteredményben a biztosított tagok d'járányukban részesülnek.
A lefolyt 12 év alatt a tagok hatszer részesültek az üzletfeleslegéből, közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.
Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítás-al minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,527.980.—	K
Tartalékok	3,357.608.—	>
Biztosított tagjainak fennállása óta		
fizetett tűzkárokból	10,741.000.—	>
jégkárokból	5,042.000.—	>
Biztosított érték tűzben 1912. évben	860,000.000.—	>
jégben 1912. évben	63,010.000.—	>
Életbizlet állománya	15,240.080.—	>
A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a		

GONDVISELÉS: Országos Központi Segélyező Társulat
után 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások-
valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leány-
kiházasítási (önálló itási) segélybiztosítások eszközöltek. Legelőnyö-
sebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi-
csoportok szervezhetők jótékony célú működésel. Tájékoztatót kész-
séggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-
utca 20. sz. 2008

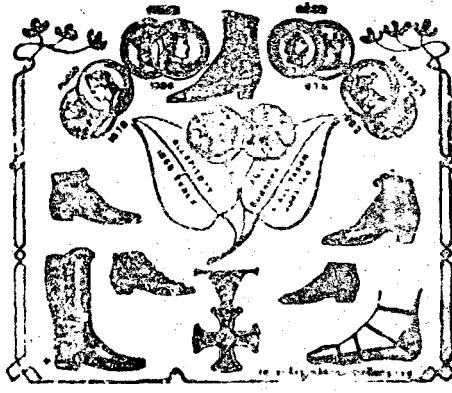
Tenyészállat eladás.

A kolozsvári m. kir. gazdasági akadémia pinzgauai tenyészetének felosztása követ-keztében tiz darab jól tejelő tehén, kilenc drb. növendék üsző és tiz darab szopós borju kerül **eladásra**. Az eladó állatok és az eladási fel-tételek az akadémia „Táborhely“-i majorjá-ban (Kolozsvárt) megtekinthetők. 3041

Az állatok tuberkulin ojtásra nem reagáltak.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.
Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült
FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrende-lések mérték után de legbiztosabban egy használt a lábra találó cipő beküldé-sével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesít-tetnek.

2019

M. kir. telepítési felügyelőség Kolozsvár.

Szám: 6154—1913.

Versenyárgyalási hirdetés.

Alulirott felügyelőség hatásköréhez tartozó, Hunyad vármegyében fekvő alsófarkadini birtokon (vasutállomás: Hátszeg) 4 drb magyar, 2 drb tarka ökör, 1 drb bivaly és 1 drb berni jellegű mustra bika; Alsó-Fehér vármegyében a magyarigeni birtokon (vasutállomás Sárd-Magyarigen) 2 drb tarka és 2 drb magyar ökör; Torda-Aranyos vármegyében a gerendkereszturi birtokon (vasutállomás Aranyosgyéres) 12 drb magyar ökör, 3 drb magyar tinó és 3 drb magyar tehén; Szilágy vármegyében a krasznahidvégi birtokon (vasutállomás Sarmaság) 8 drb magyar ökör, 1 drb magyar tinó; Torda-Aranyos vármegyében az alsódetrehemi birtokon (vasutállomás Aranyosgyéres) 24 drb magyar ökör; Hunyad vármegyében a marossolymosi birtokon (vasutállomás Déva) 6 drb magyar, 2 drb tarka ökör és 2 drb tarka tehén; Hunyad vármegyében a folti birtokon (vasutállomás Szászváros) 6 drb tarka ökör, 2 drb tarka tehén, 1 drb tarka üsző és 1 drb tarka bika; Hunyad vármegyében az alpestesi birtokon (vasut-

állomás Déva) 4 drb magyar és 4 drb tarka ökör és végül Kolozs vármegyében a dezmeri birtokon (vasutállomás Apahida) 4 drb tarka tehén; összesen 95 drb javított szarvasmarha eladása iránt 1914. évi január hó 26-án, délelőtt 11 órakor a felügyelőség hivatalos helyiségében zárt írásbeli ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

Felhivatnak ennél fogva mind-azok, kik a fenti állatokat megvásárolni kívánják, hogy az ivenként egy (1) koronás bélyeggel és 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a jelzett idő előtt az alulirott felügyelőséghez annál is inkább nyútsák be, mert szóbeli, távirati és utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A részletes eladási feltételek a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők úgy a felügyelő-ségnél, mint a birtokok kezelő-ségénél vagy kívánatra a felügye-lőség által az érdeklődőknek meg is küldetik.

Ajánlattevő köteles ajánlatá-ban kijelenteni, hogy a részletes feltételeket ismeri és azoknak ma-gát aláveti.

Kolozsvár, 1913. évi december hó 30-án.

M. kir. telepítési felügyelőség.

Bocskai-tér 19., II. emelet.

Nyom. Gámán J. örökös könyvnyomdájában Kolozsvárt.

Gépészkovács

kerestetik március 1. belépéssel. Ajánlatok czimzendők: **Belle László** gazdatisztnek, Maros-ujvár. 3042

Kisbirtok bérbeadó

cca 120 hold Kolozs-megyében, Sztánai vasuti állomás mellett, lakóház, istálló-val, előnyös föltételek mellett. Bővebbet:

Sátori Mór központi irodája,
Budapest, Nagy János-utca 33.

3081